

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Nemzeti és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Tompai Mihály-utca 10. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás. Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.</p>	<p>Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN. Kiadó laptulajdonos: ID. RÁBELY MIKLÓS.</p>	<p>Az előfizetés díja: Egész évre . . . 8 korona. Fél évre . . . 4 korona. Egyes szám ára . . . . . 20 fillér. A hirdetés díja: Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 12 fillér. Nyilttér sora . . . . . 40 fillér.</p>
---	---	---

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetését és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

A magyar szegényügy.

A huszadik század a szociális intézmények százada, s korunk valóban a szociális intézmények jegyében áll. Alig találunk oly nyilvános ténykedéseket, melyeknek szociális fontosságát több oldalról is ki ne domborítanák s alig hoznak olyan törvényt vagy rendeletet, melynek szociálpolitikai vonatkozását nyomatékosan, minden oldalról megvilágítva külön ne említenék fel. Csodálatos dolognak tűnik fel ezek után, mikor a „népboldogító törekvést” minden intézményben, minden törvényben külön is kidomborítják, hogy magáról a szegényügyről, a szegényekről alig lehet hallani valamit. Ha a statisztikusok kimutatásai után indulnánk, úgy hazánk még ma is tejjel-mézzel folyó Kanaánnak tűnik fel ebből a szempontból, mivel semmiféle statisztikai kimutatásban nem szerepelnek a szegények, s így ez alapon joggal gondolhatnánk, hogy nálunk egyáltalában nem is léteznek szegények.

TÁRCZA.

Az ember nemeslevele.

Irta és a rimaszombati kath. olvasóköri aprilis 2-án felolvasta: **Horváth Zoltán.**

Egy nagy aktív politikus: Tisza István gróf azt mondotta nemrég nyilvános beszédében, hogy a hívők fogjanak össze a támadó hitetlenség ellen és két kézzel harcoljanak, — egyik kezünk legyen a protestantizmus, a másik kezünk a katolicizmus! Nagyon okos és derék beszéd és ilyen nyomokon valóban megújulhat az együttérző keresztény élet, a melyet nyugaton is megbecsülnek, mint az igazi műveltség alapját. Ezért szívesen fogtam egy olyan kérdésbe, a mely a hit alapja.

Mennyire fölszaporodott már az emberi nem! Ezerhatszázmillióra teszik a földön élő emberek számát. És a tudomány mai állása mellett is úgy látszik, hogy az a rengeteg sok és sokféle ember, a ki a föld térségeit benépesíti: mégis mind egy pártól származik, egy nemhez tartozik, a melynek fajai és fajtái éghajlati és életmódi változások folytán különültek el egymástól.

De daczára, hogy ennyire fölszaporodtunk, daczára, hogy tudásunk, ismereteink rengeteg nagyot haladtak — azt még hozzávetőleg sem tudjuk megmondani, hogy mióta él ember a föld hátán? Hogy régen él, több ezer év óta már, abban mindnyájan megegyezünk. De ha azt kérdezzük: mégis hány ezer év óta élnek emberek? Erre a kérdésre száztízféleképpen fogunk felelni. A komolyabbak tízezer év körül

De, hogyha az egy ezredév óta hozott törvények és királyi dekretumok gyűjteményeit tesszük vizsgálat tárgyává, ott sem igen sokat fogunk találni a magyar szegényügyről, mert hiszen tudvalevő dolog, hogy a szegényügy egyetlen létező igaz jogforrása az 1886. évi XXII. törvényczikk, a községi törvénynek két rövid szakasza és egy 1898-ban hozott, de már magában az indokolásban is ideiglenesnek jelzett törvénynek egynehány szakasza.

Ámbár kétségtelen, hogy egy ország közállapotainak nem csupán az írott törvények az ismertetői, de másrésről állíthatjuk azt is, hogy egy olyan országban, ahol minden egy s fontos mozzanatot törvények örökítenek meg, ott egy intézmény nem is létezik, ha nyomát a törvény könyvekben nem találjuk meg. A magyar törvényhozás a magyar szegényüggyel eddig nem foglalkozott, s úgy tűnik fel, mintha hazánkban a szegényügyet egyáltalában nem tartották volna érdemesnek arra, hogy vele az or-

gondolják az ember korát, de vannak olyanok, a kik nem vetnek pontosan számot minden körülménnyel, csak úgy találmra egy-egy megfigyelésből okoskodnak, ezeknek féktelenebb fantáziája már ötvenezer, százezer esztendőről regél. Szívesen kiutalványozzuk azonban nekik a százezer esztendőt is, ha kedvük telik benne, csak ha el akarják hitetni velünk, hát a legkevesebb, a mit kívánhatunk az, hogy mutassák ki valami megbízható adatokból annak a százezer esztendőnek lefolyását, mert addig bizony mi inkább a komolyabb tudósoknak adunk hitelt, a kik mindennel számotvetve, megelégszenek 8—10 ezer esztendővel, sőt van olyan az amerikaiak közt, a kinek 7000 esztendő is elég.

Persze, jól jegyezzük meg, hogy nem a világ kezdetétől számítják ezt az időt, hanem az ember megjelenésétől, — már pedig az ember előtt a világ sok millió esztendővel létezett és fejlődött. A legkisebb számot 90 millió esztendőre szokás tenni. Ezalatt jött létre a naprendszer az ő csillagaival, ezalatt hült ki és különült el a föld a víztől és a levegőtől, úgy, hogy növény és állattajok népesíthették be a leggyyszerűbbtől a legfejlettebb szervezeteikig.

Azután a mi nézetünk szerint mintegy megpihent a teremtés, hogy egy új világ szülessék, olyan, a milyen még eddig nem volt, a mi a többi egy fejjel fölülmulja és uralkodik rajta — az ember.

Ezt a véleményünket mi nem a vallási szent könyvekből merítettük, ámbár azoknak vallási, lelki ügyekben isteni tekintélyét szívesen ismerjük, mert meg vagyunk arról győződve, hogy azok, ha nem is minden betűjük szerint, de egész szellemük és tartalmuk szerint olyan em-

szág egész területére kihatóan foglalkozzanak.

Igaz ugyan, hogy a szegényügynek egy rendkívül fontos részét képező gyermekvédelem ma már nálunk oly magas fokon áll, hogy a többi kulturállamoknak mintaképpül szolgálhat, ámde ezen, a szegényügynek csupán csak egy részét képező tételnek fejlettsége, még nem adja meg a jogot arra, hogy ezt mintegy kiszakítva, az általános rendezést stagnálni hagyjuk.

Szervezett betegápolásról például a szó modern értelmében beszélni nem lehet, ez már annyira elmaradt a gyermekvédelem mögött, hogy az országos betegápolási alap csak egy rendkívül szűk keretét tudja képezni a szervezett betegápolásnak.

A szegényeknek pedig azon legnagyobb része, mely a gyermekek és a kórházi ápolásra szoruló betegek közé nem sorozható, törvényeink által jóformán fel sem említetik, mert azok az intézkedések, amelyeknek egy mellékesen

berek tollából erednek, a kik az isteni dolgokban a földön elsőrangú tekintélyek és Isten valami módon őket bizta meg, hogy ezeket a lelki igazságokat az emberekkel közöljék. Tudományos dolgokban persze nem lehet nekik örök tekintélyt tulajdonítani, mert ők a saját ősi koruk embereinek írva, azok tudományos ismereteihez alkalmazkodtak. De azért mégis feltűnő, hogy a teremtés sorrendjét olyan rendben tárgyalja Mózes, mint a legmodernebb geológia és palaeontológia.

A kik az ember korát százezer évre becsülik, azt a mi hitünk miatt bátran tehetik, evvel nem fogják a mi hitünket tönkretenni, — de a mi tudományos lelkiismeretünk számon fogja kérni: honnan vették hát azt a százezer esztendőt?

Mert az ember, nem hiába, hogy különálló lény, mintegy a földi természetnek negyedik országa az ásvány-, növény- és állatország után; de törülmetszett alakja sokkal több és hevesebb vitát támasztott a tudományos életben, mint a teremtés többi művei együttvéve.

Az ember származásának kérdése évtizedeken keresztül dühös harcokat okozott: manapság már sokkal nyugodtabban beszélünk erről a dolgról.

A tudós Darwinnak nem mindig tudós követői vallásellenes éllel kezelték ezt a kérdést és azt hitték, ha az evolúció tanát az emberre nézve is sikerülni fog bebizonyítani, akkor megdől minden vallás és kénytelen lesz mindenki materialista vagy monista bölcsészeti elveket vallani.

Ha az egyik oldal tendenciózus, ugyancsak tendenciózus a másik is; tehát a hívő emberek soraiból sokan a darwinizmus miatt elítélték az

közbeszurt törvényszakas alapján a szegények legtöbbje javára már régen meg kellett volna születniök, ma még csirájukban is alig vannak meg, és még azzal sem vagyunk teljesen tisztában, hogy hazánkban tulajdonképpen kinek a kötelességét képezi ezen intézkedések megtétele s a hézagok kitöltése?!

Ezek a mulasztások természetesen a magánjótékonyaságra is kárhozatos hatással vannak. A közsegélyezés rendezetlen. Ezen rendezetlenséggel párhuzamosan halad a magánjótékonyaság is. A magánjótékonyaság a társadalom vállára van rakva. Az a nagy tömeg pedig, melyet társadalomnak nevezhetünk, tele van gonddal. A jóttevés sok anyagi áldozatot és időt igényel. Minden oldalról hangzik fel egy-egy kétségbeesett kiáltás, fájdalmas nyöszörgés, szálnalmas panasz s a társadalom, mely maga is megsínyli a nyomoruságot, maga is várja a segítséget, érzi, hogy kötelessége segíteni.

Azok az egyesek pedig, akiknek igazán módjukban áll szegény szenvedő embertársain segíteni, legtöbbnyire nem annyira a lélek, mint az öncél, a saját egyéniségét magasabb megvilágításba helyező, áldozatkészség és jótékonyaság leple alá burkolt feltűnési vágy folytán gyakorolják a jótékonyaság és adakozás apostoli példáját, melynek formája éppen ezen egyéni érdekek érvényesülésének szempontjából nem egyszer lealacsonyító, nem egyszer visszatetsző.

A megállapított napokon összecsoportított alamizsna kéregetők, a nagy hangon s minden újságban hirdetett X. Y. általi adakozás, mind egyéni ezélt szolgáltnak; a tüdőbetegek részére kolduló gyermekek, az „áprilisi ünnepnapok” stb. pedig kellemetlenek ép úgy a kéregetők, mint az adakozók szempontjából. Ezek a fattyuhajtásai mind-mind a magyar szegény ügynek.

De hogyha önzetlen is az adakozás és ha magasztosnak és követésre méltó-

nak is tartjuk a társadalom áldozatkészségét, mégis azt hisszük, hogy a szegényügy megoldását ez vajmi kevéssel viszi előre. Ha a szív annyira megesik a nyomor láttára, hogy a kéz ad, szép dolog nagyon; ám ez az adomány csak koldus kenyér marad, mely az éhséget csak időre csillapítja.

Az államnak kötelessége azzal törődni, hogy polgárai az éhségtől és nyomortól megóvassanak. A parlagon heverő szegényügy sürgős rendezést kíván, mert százazre, sorsa tömérdek ártatlan egzisztencia létérdekét képezi. Dr. M. E.

HIERONYMI KÁROLY.

Hieronymus Károly v. b. t. tanácsos, m. kir. kereskedelmi miniszter, t. hó 4 én, d. u. fél öt órakor váratlanul Budapesten elhunyt. A mikor a fővárosi országos lapok már minden kis taluba járnak, szerény helyi érdekű lapjaink csak nagy ritkán szoktak országos híreseményeket hozni. A megboldogult azonban oly kiváló államférfi volt, kinek érdemei és emléke méltán megérdemli, hogy a szomorú gyászhiat és nagy veszteséget, mely a hazát érte, lapunk szerény keretébe is befoglaljuk. Az országos lapok szinte versenyre keltek a felett, hogy a nagy államférfiut miként parentálják el. Mi e versenyben tehát már csak az igaz, benső mély gyászszal óhajunk résztvenni. Az elhunyt nagy férfi érdemei méltatására azonban kiemelünk egy pár sort a „Magyar Nemzet”-ből, mely ekképen szól:

„A magyar közélet erdejében kidőlt egy hatalmas szálta, a leghatalmasabbak egyike. Törzse magasra nyult fel az erdő fölé, olyan magasságba, a hol alig egynehány másik hímálja büszke koronáját. Lombsátora széles kört fogott át, ágazata messzire elnyult a helytől, a hol gyökerezett; az egésznek képe megragadó és lenyűgöző nagysága, erőteljessége és a természet áldásától nyert nagyszerű teljessége által. A közélet minden tájékaról látni lehetett és csodálni kellett ezt a rendkívüli jelenséget, a mely négy évtizeden egyre fejlődve, magasságban növekedve, terjedelemben gyarapodva, szélviharok szagattásával dacolva, rut áradások sáros iszapját lezárva, mind hatalmasabban és büszkébben emelte fel iránytjelző koronáját.

Magyarország ma elvesztette Hieronymus Károlyt. Öt évtizednyi merészen emelkedő pálya

jól hangzó görög nevet és úgy leszármazott az ember az ázalékból, mint a pinty. Sőt nemcsak a kezdetleges egyszettü élőlénytől tudja leszármaztatni az embert, hanem mindjárt egyenesen az ásványból, mert az élő lények önmaguktól való létrejötte: a generatio aequivoca nála egészen bizonyos dolog, pedig Pasteur jó 30 éve már, hogy tudós gyülekezet előtt bebizonyította ennek lehetetlenségét.

Ilyen és hasonló tulzások azt eredményezték, hogy sokan így gondolkodtak: Ha a tudományban bizonyítás helyett ilyen sok dolog el lehet hinnünk, akkor ennyi erővel el lehet hinni a vallásos hit tárgyait is, tehát inkább hiszszük azokat, mert azok legalább a lelkiismeretünket megnyugtatták és azokért még az életemen túl örök boldogság is vár reánk.

De Haeckel következetes maradt mindhalálig. Egyik legfontosabb és sokszor idézett műve az u. n. *biogenetikai törvény*. E szerint kellett végbemennie ősidőkben a leszármazásnak, az evolúciónak.

Haeckel azt mondja: Mielőtt valamely állat a világra jönne, sok átalakuláson megy keresztül vagy az anyaméhben, vagy a tojásban, vagy élete kezdetén. A születés előtt *embryo* az élő állat neve. *Az embryo átalakulásai mutatják meg, hogy valamely faj milyen formákon ment keresztül, míg az evolúció során kifejlődött.* Ez Haeckel biogenetikai törvénye. A dolog tetszetősnek látszik és bizonyos költői magaslatra emeli az evolúciót.

Csak hogy itt költészetnek nem igen van helye. Itt tudományos adatokra és szigorú, száraz okoskodásra van szükség.

zuhan hirtelen ivben az elmulás sötétségébe, olyan körülmények között, a melyek a legmélyebb tragikus megrendülést keltik föl mindekben. A nagy államférfi, a rendkívüli ember és a polihisztor tudásu elme összeomlásánál is talán megrendítőbb az az emberi katasztrófia, a mely Hieronymus Károlyt és családját sújtja. A balvégzet gyászt gyászra halmoz a zaklatott családban s az embernek tragédiája majd hogy háttérbe tolja elmulását annak a politikai erősségnek, a melyet ez a nagy ember képviselt.

Pedig, a mit az ország vesztett, óriás. Elvesztette a messzelátó realpolitikának egyik legjelentősebb, legsokoldalubb és legélesebb itéletü képviselőjét. Egy volt ő abból a nagy generációból, mely a hatvanhetes reneszánsz hatása alatt támadt nemzetünkben s a tudománynak, művészetnek, politikának elsőrendü tehetségeket adott szolgálatába. Egyike volt ő a kiegyezési korszak ama kiválóságainak, a kik a Deák-megszerezte alkotmányosság tág keretei között a mai Magyarországot megteremteni segítettek. Egyike azoknak a keveseknek, a kik minden összekötetés nélkül, kizárólag egyéniségük varázsa, elméjük ereje és munkássága által hódítottak teret és polcot a magyar közéletben.

Széljegyzetek.

Rimaszombat fölött három torony őrködik. Ezeket nyugszik a város biztos érdeke.

A mint az örök magas pontokon szoktak lenni és úgy figyelik a közelgő veszélyt, hogy azt megakadályozzák, vagy elhárítsák: úgy tesznek ezek a tornyok is azon eszmék által, melyeknek hordozói.

Igaz, hogy mi megszoktuk már őket és szinte gondolkodás nélkül nézünk rájuk, de azért biztos, hogy azért vagyunk gondtalanok, mert általuk biztonságban érezzük magunkat.

E tornyok egyikén van a kereszt, a másikon és harmadikon a csillag. De lehetne, mint sok helyen van: a kakas is.

A kereszt jelenti a megváltást, a csillag a fölfelé törtetést a magasabb eszményiségbe, a kakas meg az éberséget.

Igy azután a három torony egy rendeltetésbe oivadva azt fejezi ki, hogy folytonos *éberség* által törekedjünk a *magasba* a *megváltó eszményiség* felé!

Más szóval: műveljük és tartsuk fön az emberiségnek örökké boldogító, megváltó és üdvözítő magasztos ideáljait!

Igy van? . . .

Milyen rendkívüli értelem lehet az, a mely föltolja az egész mindenséget. És milyen kiváló

Miben állanak Haeckel tudományos adatai? Azt mondja: minden állat, mikor fejlődése megindul a tojásban vagy az anyaméhben, legelőször egyszettü állat alakját veszi fel, azután lesz többszettü, azután a testnek belső ürege keletkezik, azután hasonló lesz valami gerinczeten állathoz, azután alsóbbrendü gerinczeshez, végre megkapja a maga alakját.

Ez Haeckel állítása. Ez azonban csak részben igaz. Igaz az, hogy a fejlődés menetén minden egyszettü, azután lesz többszettüvé és úgy tagozódik. De az már nem igaz, hogy később valamely gerinczeten, vagy gerinczes állat alakját ölténé fel. Hanem csak az az igaz, hogy a magasabbrendü állat vagy az ember embryo korában hasonlít — nem valamely állathoz, hanem annak az embryojához. Ez pedig lényeges különbség. Mert akkor volna döntő ereje Haeckel törvényének, ha az ember vagy állat embryo-nális fejlődésében csakugyan az alsóbbrendü állatok fejlett alakjait utánozná. De itt csak embryo hasonlít embryo-hoz, de csak annyira, hogy a köztük lévő kicsi különbségekből a gyakorlott tudós megállapíthatja: melyik az egyik? Melyik a másik? Erre pedig az az egyszerű felelet: minden hasonlat sántikál! Hasonlóságtól az egyenlőségig egy nagy lépés! Haeckel ugyan elkövette ezt a nagy lépést, mikor a különböző embryo-képeit ugyanazon rajzzal tüntette föl könyvében. De ezt a nagy lépést nagyon megrották His a lipcei egyetem tanára és Rüttemeyer a bázeli egyetem tanára. Az ilyen fanatizmustól sugallt hibás lépésekre az elfogulatlan tudomány nem szorul, mert csak az igazságot akarja kideríteni!

Folyt. köv.

egész természettudományt, mint gonosz és ostoba dolgot. — Hol az igazság? A középben.

A darwinizmus évtizedes fenhéjazás után lejárt magát, s ma, mint a tudós Dennert írja német nyelven: „Darwinismus ist in Sterbelager” (A darwinizmus halálos ágyon fekszik).

De azért a tudományos kutatás haladt tovább a maga útján elfogulatlanul és nem akarja már a vallás tételeit ledönteni, hanem dolgozik szorgalmasan a maga megfigyeléseinek kiegészítésén. — Így azután természettudás és hit szépen megtér egymás mellett egy embernek lelkében, pedig 30 évvel ezelőtt Wigand, marburgi egyetemi tanár és kiváló tudós író így szólt a halálos ágyán: „Mondjátok meg a világnak, hogy egy *hivő* természettudós haldoklik”. Ez akkoriban nagy dolog és nagy szenzáció volt, mert ritkaság számba ment. Manapság egy kissé megsűrűsödött az élő természettudósok közt a *hivők* száma és megritkult azoknak a száma, a kik a hitet ki akarják irtani és a jövőben már többen is lesznek a kikre Wigand utolsó szavai rá fognak illeni. — De hát lássuk a kérdés velejét.

Az öreg Haeckel, a kiről el lehet mondani, hogy következetes maradt egészen az abszurdumig: legnagyobb és leghíresebb követője Darwinnak és a darwinisták közt alighanem ő az utolsó Mohikán. Ennek a fanatikus öreg tudós-nak vannak komoly tudományos kutatásokat tartalmazó könyvei is, de utóbb annyira beleélte magát az evolúcióba, hogy az nála már egészen a vallás helyét pótolta és *hivő* lélekkel mindent meg tudott magyarázni elmélete körében. A leszármazás fáján hiányzott egy átmeneti faj? Haeckel csinált ilyen fajt, adott neki

gyönyör lehet ennek a mindenségnek, mint teljes működésnek összélélete: erről csak megérthetetlen és fölfoghatatlan sejtelmünk van!

Az ember nem kimél pénzt, munkát, áldozatot, fáradságot, hogy egy szép tájkot lásson: hát milyen is lehet az a nagy értelem, a mely mint valami szépségesen ragyogó nap ottan függ a mindenség felett és néz, és lát, és gyönyörködik, és rendezkedik! . . .

E gondolatra mintha megcsapná az embert a végtelennek árama. Megilletődve szemlélődik, mereng és bámolatba esik. És szinte önkéntelenül is fölvetődik a kérdés, hogy miért is van az embernek fogalma, bizonyos öntudata a végtelenről, a megmérhetetlenről, mikor már pusztán e gondolatra összerenzen és saját kicsinységének öntudatára süllyed?

Valóban igaza van Pascalnak, hogy az ember a véges és végtelen között mozog. S talán azért van az, hogy a véges és végtelen közt mozogván: sehol nyugvó pontot nem talál saját erejéből, saját magából, saját tudományából.

Ez a végtelen olyanféle képen néz ránk, mint a megfajthetetlen sphinx és mi kérdőleg bámulunk rá mégis folyton. Ebben a kérdésben azután gyakran egész tudományos és bölcséleti lelkiismeretfurdalások játszódnak le. Mert mikor a végtelen valamiképp ránehezedik a gondolkodó elmére, akkor zavarba jövünk és hajlandók vagyunk szkepszisbe esni és nem bizunk sem hitünkben, sem tudományunkban, sem pedig saját magunkban . . .

A saját magunk megbízhatatlanságának nem tudom, hogy szörű, vagy szomorú példáját olvasom *Darwinról* is.

Argyll hercege egy alkalommal a természetben uralkodó czélszerűséget hozta szóba Darwin előtt.

E társalgás folyamán, írja a herceg „Good words” cz. művében (244 l. 1885.), azt mondtam Darwinnek, vonatkozással a természetben való csodás alkalmazkodásról tett megfigyeléseire: lehetetlen ezeket megfontolva be nem látni, hogy ezek értelemnek hatásai és kifejezései.

Sohasem fogom elfelejteni Darwin választát. Élesen rám nézett és így szólt: „gyakran benem is ellenállhatatlan erővel támad ez a gondolat, de máskor” s itten gyengén megcsóválta a fejét, „ugy látszik elvonul megint” (Religió 1911. 265 l. Némethy Gy. dr. alapján.)

Ime az ember a végtelen ajtaja és saját kicsinysége előtt!

Most még csak az a kérdés, hogy ilyen kis fejesóválással, vagy esetleg kicsinyes kézlegyintéssel, vagy pláne nem ilyen Darwintéle lelkiismeretes és jó hiszemű leintéssel valóban le van-e intve a végtelen? Megsemmisült-e? Vagy ki van irtva a tudata az ember lelkéből?

Ki fogja ezt elérni? . . .

Levél a „Széjegyzetek” írójának.

Ismeretlenül is mélyen tisztelt Uram?

Érdeklődő kíváncsisággal szoktam várni, figyelemmel olvasni, az Ön „Széjegyzeit.”

Jómagamat is — mint talán mindenki mást, aki ésszel olvas — megkap a morál, amely ott a sorok közül csillog. Feltétlen elismerést és becsülést érdemlő a szándék, a célzat, amelynek a nyomása alatt megíródnak ezek a cikkek. És ha most mégis én, megértő olvasó azért fogok tollat, hogy némileg ellene mondjak, nem a vitatkozás keresést, nem az ellenmondani — vágyás, ez az ősi ösztön vezet, hanem az igazságnak a keresése, a saját igazam ösztökélő, nógató érzése.

Önnek csaknem minden cikkében van egy kemény, elítélő, sújtó szava, sora, fejezete az „új modern magyar stílus” ellen, amint Ön nevezi. Kiméletlenül, szatírával támadja és akarja nevetségessé tenni.

— Én pedig ezzel a gyarló néhány sorral ennek a sokat csepült, üldözött, kifigurázott, de élő és fejlődő „új modern magyar stílus”-nak a létjogosultságát kívánom és igyekezem bizonyítani.

— Hanem ragaszkodva az Ön megnevezési formájához, már most is ellentmondásba esnék magammal szemben.

Mert azt döntök el először, hogy van-e egy ilyen értelemben vett, különálló, elszigetelt „új modern magyar stílus”?

— Nincs!

A nyelv, a szókinés egy fejlődő, vértől-szívtől dobogó eleven valami. A fejlődés pedig mindig következetes, egymásból folyó és hézagatlan. Amint az emberi test is csak a gyermekkoron keresztül, a fejletlenség utján juthat el a férfikorig, a teljes kifejelettség minden kis ür nélkül, ugy a nyelv sem különülhet koronkint befejezett és egymástól mereven elválasztott részekre. Csak a fejlődés lehet gyorsabb, vagy lassabb, de a ma nyelve a tegnappal, az pedig a tegnapelőttével szerves és szoros kapcsolatban áll!

— Ez pedig kizárja, hogy mint különálló, speciális dolgot emlegessük az újabb magyar széprózárt vagy verselést.

— Van nekem erre az indokolatlan ellenszenvre, mondhatnám gyűlöletre egy kis magyarázó teoriám.

— Engedje meg, hogy megkérdézzem Öntől, vajjon nem tartja-e barbároknak, vandáloknak azokat, akik Fulton gőzhajóját összetörték? Vagy nem kaczag-e a tudálékos angol mérnökön, akik a Stephenson lokomotívjának elindulásában nem hittek egész addig a pillanatig, míg valóban megindult és amellet érveltek, hogy a tiz kilométeres óránkénti sebességnél menthetetlen a megfuladás? Avagy nem feszül-e meg büszkén a melle, mikor a meghurczolt, megkínzott, megfélemlített Galileiből kitört bírái előtt a világot átfogni, megérteni tudó nagy lélek abban a dobbantó „eppur si muove”-ban? Nem érzi a szíven azt a világotváltoztató dobbantást?

— Pedig maga az eset ugyanaz, akár vizsgálamegyünk néhány századdal a multba, akár a mi témánkat, az újabb irodalmi irányt nézük, csupán a helyzet és a körülmények változnak.

— Azok a régiek! Az egyik egy gondolatért, egy leszegezett tételért szállt síkra és türtte a szenvedést; a másiknál a már testté vált, alakot öltött gondolatot rombolták le és gunyolták ki; mondom, ma ugyanaz az eset, csak más tényezőkkel.

— Az a szegény, sokat csepelt, sokat gunyolt, elítélt „modernizmus” csak egy eszme. Egy nem definiálható, testté nem válható, de meglévő, élő és *elpusztíthatlan* eszme, amelynek meg kell lenni, mert nyelvbéli léletszükséglet, mert haladás, mert jogosult és érthető törekvés és mert törvényszerű, fokozatos fejlődés eredménye.

— Ez vázlatosan az a kis teoria.

— De egyről soha sem szabad elfeledkeznünk: csak az értékes hányadát vegyük az újabb irodalomnak, mert a néhány igazi talentum mellett rengeteg a sarlatán, a nyelvbéli evolúció zavarosában halászó műirő és álpoéta.

— A továbbiakban azután példákkal szeretném illusztrálni és elfogadhatóbbá, meggyőzőbbé tenni eddigi állításaimat.

— Az egyik „Széjegyzet” erősen kikel többek között Zola és követői, meg a Szanin — Arcübasev regénye — ellen. (Ha jól emlékszem a „Mozi”)

— Ugy hiszem olvasta Ön Zolának a „Termékenység” című regényét. Mi van ebben? Az anyaságnak, a sokgyermekűségnek a lángoló, tirádás, néhol az émelygősségig menő dicsérete. Ha Zola ezt az egyetlen könyvét írja meg csupán, már ezért is megérdemeltnek látom az emlékének állított szobrot, különösen a francia nemzet részéről. És a „Pascal orvos”, „Germinal”, „Állat az emberben” stb. Csupán egy-egy vagy a társadalmat, vagy az egyetlen maró psychikai vagy fizikai fekélynek a művészi és a hasonlótól visszariadó rajzai.

— A nagy port vert és általános vétóval fogadott „Szanin”-ban sem találtam meg azt a sok rosszat, amit a többé-kevésbé elfogult és egyoldalú bírálatok olvasása és hallása után belőle kiolvashatni véltem. A vétke abban áll, hogy valót mert mondani, hogy az írója a tollára merete venni azokat a gondolatokat, melyeket az ember, — minden ember csak saját magának, gondosan elspanyolalazva szokott gondolni — éppen az erős és minden műideálitást nélkülöző testiességük (vagy ha úgy tetszik paráznságuk) miatt. Én Szanint láthatok, találkozhatom vele, ha mindjárt más nevet visel is, de hol mutat Ön nekem egy Adorján Manassét, vagy Zárkány Napoleont, vagy Kárpáthy Zoltánt?

— Sehol!

— Így vagyunk valahogyan a versirással is. Néhány silány és versnek épen nem nevezhető tákalmány felkölti az ellenszenvünket és a „modern líra” említésére is tüzetfuvó sárkánnyá válunk.

— Már pedig indokolatlanul.

— A modern magyar irodalom legjobb nevű lapjából a „Nyugat”-ból irok ide néhány szemelvényt, hogy lehetőleg szemléletessé tegyem vele a mai magyar versírás útjait.

— Mintha programot jakarna nyujtani, olyan Tóth Árpádnak ez a néhány sora:

„Hazaindultam aztán, bús dolgokon tünődve:
E furesa földi létre mi végre kelle lennem,
Vágyom melege, fényre és karsutestü nőkre
S bolyongni félszegen magános esti csendben.
S vén utczapadokon hosszan meg-megpihenve
Verseim mondogattam, melyekben csendesen
Zokognak bánatom — és egykedvűn figyelte
Fáradt, reszkető számat fáradt, szegény szívem . . .”

Ez a befelénző magábamerülés dominálja az egész verskultuszt. És az olvasót is el tudják magukkal vinni, erővel odaragadni a saját érzésükbe, saját hangulatukba. Szinte rezonál az egész költészetben a mindentől lemondani kész, mindenbe beletörődő, de mindentől fájva, sirva búcsúzó szelid szomorúság.

Egy strófa Jászay-Horváth Elemértől:

„Bús álmokon tünődve,
Búsán merülni ködbe,
Álmétkodni képeken:
Végigtekintni vágyón
Sok asszonyon, leányon,
Sápadt arcú szépeken;
Mindig csak várnai, kérnai,
Álom-mezőkön élni:
Ennyi volt az életem.

Befejezésül pedig álljon itt Tóth Árpád: „Esti vízió” című verse:

„Boldog isten! hát mindig így lesz már most?
Magamat én, szegény, elengedem
S mint züllött küllők rivó tengelyen
Átfordulnak a régi és a sáros
Bűbánatok szédülő lelkemen
Monoton körforgással, újra, újra . . .

S ülök és bámulok a lenti útra:
A kövek alól felszakad az este,
A tikkadt tenger . . . enyhe, renyhe teste
Mélyülve nő s már ablakom bezúzza,
Vak tócsákat locsogat a szegletekbe
S lombán lapulva árad felebb-felebb . . .

S mint fulladó az örvénylő vizen
Végiglátom egy ájult pillanatban
Az életem . . . s érzem: most, messze, halkan
Valaki sir . . . anyus sir azt hiszem
S tompan tünődöm: miért sirhat? . . . miattam? . . .
S oly furesa, hogy az én szemem is nedves. . .

És szólanék: ne sirj anyuska kedves —
De míg csak egy szót is kimondanék
Már úgy rémlik: igen, valaha, rég,
Akartam szólni . . . s elnézek a csendes
Homályba s ott egy nagy setét kerék
Forgatja küllőit . . . oly furesa, furesa . . .
Monoton körforgással újra, újra. . .

Nem folytatom tovább. Sántikáló kommentárral csak lerontanám, a mit esetleg építettem. Mindenkinek a saját lelkében alakul ki a kommentár és czélom el lenne érve, ha az Ön lelkében csak egy szóból állna az: „igaz! . . .”

Röder Alfréd.

Levél a szerkesztőhöz.

Rimaszombat, 1911. május 4.

Mélyen tisztelt Szerkesztő úr!

A tavasz virágnylása, de különösen a májusi orgonailat búbája életemnek legszebb, legkedvesebb napjait varázsolja vissza emlékembe és mert ez az emlék lelkembe véődött, különösen jólesik az élet gondoljai közt visszagondolni gyermekkorom eme mosolygós, tavaszi napjaira: — az iskolamajálisokra.

Amikor miniatür-kertemben néha el-elpihenek s felém hajtja a szellő szomszédom kertjének orgonailatát, önkéntelenül is az iskolamajálisra gondolok, emlékembe juttatja azokat a mosolygós, kedves napokat, amelyeket — tudom, mindazok, akik részesei voltunk, — elfelejteni soha nem fogunk.

Mert hiszen akkor is májusban nyílt az orgona s a majálisra készülő gyermekesereg zászlóját, orgonavirággal diszította fel kinek-kinek jó anyja s a majális napján, már reggel 5 óra előtt ünneplőbe, új ruhába, egy-egy zászló alatt csoportokba verődve utczáról-utczára járva, dobzóval hivatgattuk városunk lakóit majálisunkra. Élénk emlékembe van annak a napnak min-

den mozzanata: látom a nagy készülődést, sorakozást az iskola udvarán, amint izgatottan várják a leányiskola növendékeit, akiket megérkezésükkor riadó éljenzéssel fogadunk. Látom a kipirult, fürtös fejű lányokat, amint az általuk kötött és hozott virágcsokrokkal megkoszorúzzák a zászlórudat és az iskola rézdobját.

Es végre, óh Istenem, mily büszkén indulunk el az iskola udvarából és oly boldogsággal, mintha legalább is egy dicsőséges hadjáratra igyekeznénk. . . . Elöl szép rendben, párosával fehér, rózsaszín és világos kék ruhában a lányok, azután a fiuk zajongó hada, hátul a cigánybanda; a járdán pedig tolong a szülők, jóbarátok és kíváncsiak tömege és kísérek bennünket boldog mosolygással a Zsodoma hidjáig, ahol azután a tanítók felügyelete alatt vonulnak az erdő felé muzsikaszó, vig ének, és sok-sok éljenzés mellett. Ahány osztály, annyiféle az éneklés is; valóságos bábeli chaosz. A kisebbek éneklék: „Fel, fel vitézek a csatára, — a nagyobbak már (Türkölly bátyánk nagy fáradsággal járó tanítása után) két hangra: „A ki indul a csatába: a kezébe puska kell.“ . . . Így, fokozódó lelkesedéssel egészen az erdőig, ahol azután egyidőre szétszéledünk.

Az egyik csoport pillangókat kerget, a másik az erdőt bujja, kinek-kinek a háromszögletű piros vagy mákos cukor, sütemény, — azután a jó, friss csevice kell; később versenytűtás a szabadban, zsákfutás, táncz és különféle társasjátékokkal mulik el a délelőtt.

A délután már sokkal zajosabb. A szülők jó barátaikkal, a mulatni vágyók sokasága keresi fel az árnyas erdőt s egy-egy vén tölgy tövében, zöld lombsátor alatt, puha bársony pázsiton elterül a fehér abrosz s rajta a sok jó enni és innivaló. Mindentel, amerre nézünk, csapongó jókedvet látunk és huzza szevezetten a válogatott és nem válogatott malaczbanda a talp alá valót. . . . Istenem! micsoda gyönyörűség volt az!! Örült mindenki az életnek! Mindenütt csak a jókedv honolt, igyekezett mindenki legalább egy félnapra megszabadulni a város porától, az élet nehéz gondjaitól; ha másképp nem, hát legalább borba öntötte fájalmát még az is, akinek a prózai életben módfelett nagy keserőségei lehettek.

Es — sajnos — ezek a kedves, szép tavaszi mulatságok immár 7—8 esztendő óta csak emlékezetben élnek; annak élvezetét, gyönyörét elmosta egy átkozott tavaszi zivatar; és annak hatását még ma is érezzük, mert nem szűnt meg az aggodalom; tanítóink nem elevenítik fel az iskolamajálisokat. Pedig hát a mi gyermekkorunkban is volt ám égzengés és felhőszakadástól elmosott majális, mink is lubiczoltunk ám a szabadkai erdő sárgatölde iszapjába, — de azért akkor nem estünk kétségbe és a rákövetkező évben újra boldog reménységgel készülődünk a majálisra, amely azután busásan is pótolta az elmúlt év viszontagságait.

Es én, aki méltányolni tudom a tanítók, tanárok aggodalmát, fáradságát, ügybuzgalmát, mégsem tudok beletörődni abba a gondolatba, hogy az iskolamajálisokat beszüntették és a nagy nyilvánosság előtt — a tek. Szerkesztő úr jóvoltából — kérem őket, hogy elevenítsék fel újra az iskolamajálisokat és ne rettentse őket vissza egy-két, a váratlanul jött nyári zivatar által elrontott majális kellemetlen emlékei. Mert hiszen egy rosszul sikerült majális követelt azután sok kedélyes, jó majális. S nemcsak a gyermekeknek, de a szülők és felnőtteknek is szereznek ezáltal egy kedves erdei mulatságot; amelyhez bizonyára mindannyiunknak legkellemebb emléke fűződnek.

Avagy talán nem-e volna lehetséges a helybeli társaskörök fiatalágának közreműködésével megteremteni egy erdei mulatságot, amelyre hivatalos lenne városunk minden tagja *osztálykülönbség nélkül*.

Adja Isten, hogy úgy legyen!

Vagyok a Szerkesztő úrnak kiváló tisztelője:

Czivilis.*

* Örömmel adok helyt e soroknak, s bárki rejtőzzék a Czivilis jellige alatt, az illetőt csak melegen üdvözölhetjük; mert tovább lát és gondolkodik a mi czivilis határainkon és fogalmainkon. A hiba talán nem a közönségen volna, mert hiszen, ha a lefolyt téli időnyre visszapillantunk: hangzott a mi kicsi városunk a vigságtól, pedig nyáron és a szabad természetben még kellemesebb és egészségesebb mulatni. De hát mit szólnak ehhez egyes paedagógusaink, kik a tanítás és nevelés terén ma sokszor hatalmi túltengésben és eltévesztett ferde akarnoksággal haladnak. Szerk.

Meghívó.

A Gömör- és Kishontvármegyei Magyar Köznevelődési Egyesület 1911. évi május hó 8-án, délután fél 3 órakor Rimaszombatban, a megyeház kis termében tartja rendes évi közgyűlését, melyre egyesületünk tagjait, valamint az érdeklődő közönséget ez uton is meghívom.

A gyűlés főbb tárgyai:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jelentés az egyesület múlt évi működéséről.
3. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
4. Az 1911. évi költségelőrányszat jóváhagyása.
5. Indítványok.

Rimaszombat, 1911. április 30.

Fáy Gyula,
egyesületi elnök.

Esküdtszéki tárgyalások.

A rimaszombati esküdtszék tárgyalásai folyó hó 1. és 2-án folytak le a rimaszombati kir. törvényszéknél. Az első napon Susor Józsefné szül. Jagercsik Anna bűnügyében tárgyalat és itélkezett az esküdtszék. A tényállás az volt, hogy Susor József garamszécsi földmives elött mintegy 5 évvel ment ki Amerikába. Távolléte alatt felesége 1911. évi január hó 27-ére virradó éjjel lakásának kamarájában egy leánygyermeket szült s annak orrát, száját rongyokba csavarva a kamara földjén hagyta, hol a gyermek megult. Ezért szándékos emberölés büntetével vádolva állították a megbotlott nő az esküdtszék elé.

Az érdekes tárgyalást Kolbay Sándor elnök vezette. Bírák voltak: Mészáros István kir. törv. bíró és szási Kovács Géza kir. vezető járásbíró; jegyző pedig: Lehoczky Márton kir. törvényszéki jegyző. A vádhatóságot dr. Mészáros István kir. vezető ügyész képviselte; a védelmet pedig dr. Weinberger Rezső ügyvéd látta el.

Az esküdtek Susor Józsefnét bűnösnek mondták ki, minek alapján őt az esküdtszék a szándékos emberölés büntette miatt az enyhítő körülmények figyelembe vételével 1 évi és 6 havi börtönrre ítélte.

Május hó 2-án ifj. Debreczeni János és Bódi János bűnügyét tárgyalta az esküdtszék. Ifj. Debreczeni János szándékos emberölés büntetével volt vádolva; Bódi János pedig azzal, hogy mint bűnsegéd a szándékos emberölés büntetése elkövetését szándékosan előmozdította.

A tárgyalást Kolbay Sándor kir. törvényszéki elnök vezette. Fodor Zoltán kir. törvényszéki bíró és Langhoffer Viktor kir. járásbíró voltak az ítélőbírák. A jegyzőkönyvet Ráduly József törvényszéki jegyző vezette.

A vádhatóságot Penyigey Manczur Lajos képviselte; ifj. Debreczeni Jánost dr. Türkölly József, Bódi Jánost pedig dr. Weinberger Rezső ügyvédek védtek.

Esküdtek voltak: Matolcsy Pál, Fáy Antal, Simon István, Hegedüs József, Kathona Géza, Klekner Kálmán, Vajda Pál, Konecz Károly, Kovács Gyula, Ács József, Diezky Pál. Pótesküdték voltak: Hevesy Béla és Vietorisz Gyula.

A bűnpör története röviden a következő: Ifj. Debreczeni János, egy 21 éves, gömörnánási. legény, 1911. február 25 én este, a gömörnánási ref. iskola helyiségében, italos állapotban, haragosát, Kilik Lászlót, kölcsönös civódás után fejbe szurta, úgy hogy ezen szurás következtében Kilik László pár nap múlva meghalt.

Ifj. Debreczeni János állítása szerint azt a kést, a melylyel Kilik Lászlót megszurta, Bódi János adta neki akkor, mikor panaszkodott előtte, hogy Kilik László nem hagy neki soha sem békét s különösen akkor csufolja és ingerkedik vele, a mikor semmi üző vagy szuró eszköz nincs nála, a melylyel elégtételt szerezhetne magának. Ifj. Debreczeni János állítása szerint Bódi János még biztatta is, hogy szurja le Kilik Lászlót, ha az őt bántja!

A bizonyítás során ifj. Debreczeni János beismerte a vád tárgyát képező cselekményt, azonban azt határozottan tagadta, hogy Kilik Lászlót megakartta volna ölni s azt állította, hogy nem is szurta volna meg, ha Bódi kést

nem ad neki, hanem legfeljebb kézzel verte volna meg, mert csak a megverés állott szándékában! — A tanúk igazolták a beismert tényeket.

Bódi Jánosra nézve azonban a vád tekintetében bizonyíték nem merült fel, mert a vád állítását csak ifj. Debreczeni János vádolt valotta igaznak.

A bizonyítási eljárás befejezése után a kir. ügyész a szándékos emberölés büntetése és az ebben való bűnrészeségre, az ifj. Debreczeni János védője pedig az erős felindulásban elkövetett halált okozó testi sértés büntetése vonatkozáslag kérte, hogy tétessék fel a kérdés az esküdtekhez.

A kir. törvényszék úgy a vád mint a védelem kérdését feltette s némi stiláris módosítás után megpótolta azokat még az öntudatlanságra vonatkozó mellékkérdésekkel.

A vádhatóság képviselőjének szép vádbeszéde s a védők tárgyilagos védbeszéde s majd a kir. törvényszék elnökének a törvényben előirt resüméje után, az elnök átadta a kérdéseket az esküdteknek, a kik rövid tanácskozás után meghozták a verdiktjüket.

Az esküdtek verdiktje, a melyet az esküdtek feje Konecz Károly hirdetett ki, úgy szólt, hogy ifj. Debreczeni János erős felindulásban elkövetett halált okozó testi sértésben bűnös, Bódi János pedig nem bűnös. Az esküdtek tehát a védők álláspontját teljesen elfogadták.

A verdikt alapján a kir. törvényszék Bódi Jánost nyomban felmentette, ifj. Debreczeni Jánost pedig a kir. ügyész és a védő meghallgatása után, erős felindulásban elkövetett halált okozó testi sértésben mondtotta ki bűnösnek s a súlyosító körülmény erős méltánylásával 4 évi börtönbüntetésre ítélte, a melyből a vizsgálati fogságban eltöltött időnek egy részét, 2 hónapot kitöltöttnek vett.

Az ítéletben úgy a vádhatóság mint a vádlott és védője megnyugodtak s így az jogerőssé vált.

Hírek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem újították, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítsák, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlítsék szíveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala.

Személyi hírek. Bornemisza László főispán f. hó 5-én Budapestre utazott.

Lukács Géza alispán ma utazott Karlsbadba fürdőkurára.

Samarjay János és neje f. hó 4-én pár napra Budapestre utaztak.

Gróf Andrássy Dénes, a nemes szívű főúr, mult hó 28-án otthonába, Krasznahorkaváraljára érkezett, hol őszig marad.

Dr. Fischer-Colbrie Ágost kassai megyéspüspök és Berczelly Jenő v. b. t. t., a kassai kir. tábla elnöke f. hó 3-án Rozsnyóra érkeztek Balás Lajos megyéspüspök látogatására.

Püspöki beiktatás. A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület ujjonnan választott püspökét, Geduly Henrik egyházkerületi főjegyző, nyíregyházi lelkészt f. hó 16-án fogják Nyíregyházán ünnepélyesen beiktatni. A beiktató ünnepély igen nagyszabásúnak ígérkezik, mert erre nemcsak az egyházak, de a törvényhatóságok is meglettek hívva. Alispánunk a törvényhatóság képviselőjében: Gyürky Pál rim. szombati főesperest, Hevesy Bertalan és dr. Radvánszky György megyebizottsági tagokat küldötte ki. A diszes meghívó Szent-Iványi Árpád ker. felügyelő és Terray Gyula főesperes, püspökhelyettes aláírásával jelent meg. Megyénkbeli a beiktató ünnepélyen, mint halljuk, részt vesznek Kubinyi Géza országgyűlési képviselő, a gömöri egyházkerület felügyelője és Medveczky Sándor kir. közjegyző, a kishonti egyház felügyelője s azon kívül még számosan.

Papi gyűlés. A rimaszécsi esperesi kerület papságának ez idei tavaszi gyűlése f. hó 2-án volt Sajópüspökiben. A gyűlés a kerület esperesének, Tornay János cz. kanonok elnökle mellett a kerület egyházi és társadalmi fonto-

sabb ügyeinek tárgyalásával folyt le. Ezekon kívül különösebb érdekességet köleszött az összejövetelek az, hogy ugyanakkor fejezte ki a kerületi papság köztiszteletben álló esperesének ez. kanonokká történt kinevezetése feletti örömet. Erre való tekintetből a kerületi papság tagjain kívül az ünnepeltnek világi és egyházi tisztelői, barátai is fölkeresték őt. Városunkból *Löcherer Tamás* igazgató és *Széman Endre* prépost utaztak le.

Esküvő. Fényes katonai esküvő folyt le kedden reggel a losonci r. kath. templomban. A losonci tüzérezred köztiszteletnek örvendő ezredparancsnoka *Wagner Henrik* tartotta egybekelési ünnepélyét *Jakab* Lenkével, *Jakab Pál* losonci építész leányával. Az esküvő igen fényes keretben folyt le s számtalan üdvözlésben részesült az új pár. Benünket is érdekel ez örvendős hír, mert *Wagner Henrik* a városunkban állomásozó tüzérezrednél igen sokáig szolgált s a teljesen megmagyarosodott gavallértisztet mindenki nagyon szerette.

Lelkészbeiktatás. A gömörpanyiti ág. ev. egyház új lelkészét *Petró Eleket* a múlt vasárnap iktatták be lelkészi állásába. A beiktatott fiatal lelkész városunk szülötte.

Érettségi elnök. A rimaszombati egy. prot. főgimnáziumban a jövő héten lesznek a VIII. osztály vizsgálatai, azután az írásbeli érettségi és júniusban a szóbeli. Az érettségi vizsgálatokra a tiszáninneri ref. egyházkerület püspöke *Csabay Pál* esperest bizta meg az elnöki teendővel. A VIII. osztály vallástani vizsgálatain ref. részről *Ruszkay Gyula* jánosii lelkész, ág. h. ev. részről *Kemény Lajos* oszgyáni lelkész elnököl.

Ezüstlakodalom. *Friedl György*, a putnoki társasélet egyik kiváló alakja május 8-án tartja ezüstitakodalomát.

Kegyeletes megemlékezés. *Richter Aladár* dr. kolozsvári egyetemi tanár, városunk kiváló szülötte azon a napon, mikor a magyar tud. akadémia levelező tagjává lett, táviratilag kérte föl *Veress Samu* dr. rimaszombati főgimn. igazgatót, hogy tegyen helyette virágot elhunyt professzorának *Baksay Istvánnak* és *Fábry Jánosnak* sírjára. A tanulói kegyelet hálás megemlékezésének e szép tényét a megbízott igazgató készségesen elvégezte.

Látogatás az apáczáknál. *Medics Ferdinánd*, a paulai Szent Vinczéről nevezett irgalmas nővérek rendi igazgatója, az elmúlt héten látogatta meg a helybeli vármegyei kórházban betegápolást teljesítő irgalmas nővéreket, hol mindent a legnagyobb rendben talált.

Halálozások. *Dedinszky Gyula* nagyrőcei gyógytártulajdonos t. hó 3-án Nagyrőcén elhunyt. Az elhunytban sokat veszített Nagyrőce magyar társadalmá, mert mindenkor lelkes apostola volt a magyar eszmék terjesztésének. De a vármegye is veszített elhunytával, mert a közügyeknek is buzgó munkása volt.

Weisz Dávid helybeli jó hírű lisztkereskedőt súlyos csapás érte. Szép reményekre jogosító fia *Weisz Sándor* hosszas betegeskedés után múlt hó 29-én elhunyt. Az elhunytat nagy részvét mellett temették el.

Nagy zenei ünnep városunkban. A helybeli ref. egyház, a felállítandó országos ref. lelkészi árvaház javára, május 18-án, délután 5 órakor a főváros legkiválóbb orgonaművészeinek s *Kolbay Sándorné*, *Kallós Jenőné* urasszonyoknak s a rimaszombati női daloskörnek közreműködésével orgonahangversenyt rendez a saját templomában. A belépti-díjak 1 és 2 koronában állapítottak meg. A nem közönséges művészi élvezetet ígérő előadás iránt már eddig is széleskörű érdeklődés tapasztalható, nálunk ez lesz az első nagyszabású, vallásos színezetű orgonahangverseny, melynek magas színvonalát a közreműködésre megnyert művészekon kívül, a ref. egyház páratlan új orgonája is biztosítja. Külföldön és hazánk nagyobb városaiban néhány év óta egyre gyakoribbak az ilyen lélekemelő templomi zenei ünnepségek. Szolgálatot vélünk tenni ugy helybeli, mint vidéki olvasóinknak, ha itt is felhívjuk figyelmüket a hangszerek királyának, az orgonának, e nemes czélt szolgáló művészi bemutatására, annyival is inkább, mivel külön meghívók nem fognak kiadatni.

Kamarai ülés. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara folyó évi május hó 11-én, csütörtökön délután 3 órakor, teljes ülést tart. A tárgysorozatban minket érdeklő dolgok között fel van véve: Rimaszombat r. t. város közuti vámja és Osgyán község piaci helypénzdíj szabása.

Gyermeknapok. A jótékonyági gyermeknapot ez évben is megtartják az ország minden részében. Annak terminusa a f. hó 16. és 17-ik napjára lesz kitűzve.

Sirkőleplezés. *Öze Gömöri* Edéné néhai férje sirhantja fölé gyönyörű márványemléket készítettett, a melynek ünnepélyes leplezése ma vasárnap délelőtt 1/2 11 órakor lesz az izraelita temetőben.

Fehér-kereszt gyűlés. A Gömörmegeyi Fehér-Kereszt egyesület holnap d. u. 5 órakor tartja rendes éves közgyűlését a vármegyei házában, *Lukács Gézá* és *br. Hámos László* elnökök elnöklése alatt. Az egyület ez uton is kéri a tagokat, hogy azon minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Közig. bizottsági ülés. A vármegye közig. bizottsága holnap d. e. 10 órakor tartja rendes havi ülését.

Hivatalos órák a vármegyénél. A vármegyei központban a hivatalos órák t. hó 1-étől d. e. 8—12-ig; d. u. 2—4 óráig tartanak. A többi hivatalokban tudomásunk szerint maradt a régi állapot.

Tanulmányi kirándulás. A főgimnázium II. osztályu tanulói csütörtökön délután növény- és rovargyűjtő kirándulást tettek szaktanáruk vezetése alatt a szabadkai és szibokori erdőbe és Tamástalván keresztül tértek haza. Ilyen kisebb gyűjtő kirándulásokra hetenként, néha többször is járnak a tanulók s a természet magában a szabadban tanulják legjobban megismerni.

Tanító gyűlés. A vármegyei általános tanító egyesület nagyrőcei járásköre folyó hó 2-án, kedden tartotta tavaszi rendes közgyűlését Nagyrőcén élénk látogatottság mellett.

Patronás gyűlés Rozsnyón. *Tichy Mihály* kir. ítélő táblai bíró, a rozsnyói kir. járásbírószág vezetője, a következő meghívót teszi közzé: A rozsnyói patronage egyesület szervező bizottsága t. hó 20-án d. u. 2 órakor a rozsnyói kir. járásbírószág emeleti középső termében tartja meg zárt ülését, melynek tárgyai: 1. Az elnöki jelentés a taggyűjtésről, 2. Jelölés a választásokra, 3. A záró értekezlet és az alakuló közgyűlés összehívása. A bizottsági tagok a pontos megjelenésre felkéretnek. Mindazok, kik gyűjtő ívet, alapszabályt vagy a patronage intézményt ismertető füzetet óhajtanak, szíveskedjenek az iránt a bizottság elnökéhez fordulni.

Kuglizómegnyitás. Ma vasárnap d. u. lesz a helybeli polgári olvasókör újonnan átalakított kuglizójának és díszesen berendezett kertjének megnyitása, este közvacsorával. Az átalakítás munkálatai *Varga Lajos* alelnököt dícsérik.

Sorozások. Az idei fősorozások, a rimaszombati sorozójárást kivéve — hol azok t. hó 8-án veszik kezdetüket — az egész vármegye területén már megtörténtek. Az eddig beérkezett jelentések szerint az eredményről a következőkben számolunk be: Jolsva városban állított: 65 legény, ebből bemaradt 9 legény; a tornaljai járásban állított: 418, ebből bemaradt 102; Nagyrőce városban állított: 34, ebből bemaradt 6; a ratkói járásban állított 183, ebből bemaradt 23; a putnoki járásban állított: 283, ebből bemaradt 54; Rozsnyó városban állított: 109, ebből bemaradt 15; Rimaszombat városban állított: 100, ebből bemaradt 13; Dobsina városban állított: 146, ebből bemaradt 32; a garamvölgyi járásban állított: 369, ebből bemaradt 55 legény. A hiányzó adatokról jövő számunkban számolunk be. A fősorozások különben mindenhol teljes rendben folytak le. A Rimaszombatban működő sorozóbizottság a következőkből állott: polgári elnök: *dr. Fornet Gyula* megyei főjegyző; katonai elnök, a közös hadsereg részéről: *Schmidbacher József* őrnagy; sorozó tiszt: *Károlyi Károly* es. és kir. kapitány, *Havas Lajos* m. kir. honvéd hadnagy; polgári orvos: *dr. Meskó Miklós* megyei főorvos; katonai orvosok: *dr. Rein Áron* és *dr. Török Henrik* ezredorvosok.

Olcsóbb lett a piac. Örömmel értesülünk, hogy a vágó marhának, a sertésnek, sőt a baromfinak és tojának is esik az ára. Hogy azonban a baromfi ára ismét ne emelkedjék, ajánljuk a városi hatóság figyelmébe, hogy a fűrdőidény beköszöntével az idegen kofákat ne engedje a piacra, vagy legalább azoknak bevásárlását korlátozza.

Cserebogarak irtása. Városunk derék polgármestere kidoboltatta, hogy a cserebogarakat irtani kell. Sok helyen észleljük is már ennek eredményét, de bizony közönségünk csak nem akarja megérteni, hogy mily hasznos cselekedetet követne el e káros bogarak irtásával. Nálunk még igen nehéz a hatósági intézkedéseknek érvényt szerezni, a jelen esetben is tehát nem a hatósági kényszer, de az üdvös és eredményes czél lebegjen előttünk.

Összeszurkálták. *Czibulya István* 22 éves lipői zenészt utközben összeszurkálták és vagdalták. A súlyosan sérültet a helybeli kórházban vették gondos ápolás alá.

Villamos világitásunk. Csudálatos ez a mi villamos világitásunk. Mikor sötét van és a legjobban kellenék, akkor csak pislog. Mikor azonban gyönyörű holdvilágos éj van, akkor úgy ég és világít, mint a parancsolat. Mindig arra kérnek bennünket: ne bántásatok a villamos világitást. Nem is bántjuk tehát azt, hanem inkább dicsérik. Annál is inkább, mert az építés alatt levő villamos fejlesztő munkálatai már szépen haladnak előre a Kispáston.

Elvágta a gép az ujját. *Hlaváti András* fűrészgári munkás jobb keze három ujját a gép levágta. A súlyosan sérültet beszállították a helybeli kórházba.

Vig élet Nyustyán. A nyustyai kedélyes pörköltkedvelő társaság már megkezdte a nyári pörköltözéseket is. F. hó 4-én volt egy sikerült pörkölt estély; ma pedig megisméltik a délutáni órákban, a szerelem völgyében, a nyustyai vasút állomás mellett.

Uj iskola. A sőregi róm. kath. hitközség új iskolát épített és a régit is a követelményeknek megfelelően átalakíttatja. Az építési költségek meghaladják a 26.000 koronát. A község ezzel egy régi óhajnak tesz eleget, mert az eddigi szűk tanterem semmiképpen sem felelt meg a kívánalmaknak. Az építkezés még az év folyamán megkezdődik.

A jéggyár. A jéggyár is megkezdte már állandó működését, mert szép táblában látjuk a jeget a mészárosokhoz szállítani. Ne merje tehát mondani senki, hogy Batyiban jeget asznak.

Kévés a hal. A fegyver a fogásra került, a horog és háló pedig előkerült. De nagy a szomorúsága halászmestereinknek, mert a Rimában igen kevés a hal. Szórakozásnak azonban a kísérlet is elegendő, mert a rimai halból nem lehet megélni, de még jól sem lakni.

A tennispályáról. A Széchenyi-kertben levő gyönyörű tennispályát az egyület már rendbehozta és azt látogatják is. Az elnökségtől azonban arról értesültünk, hogy az ívet még nem irták kellő számban alá. — Ha visszatekintünk a múlt évekre, a mikor a pálya minden nap úgy pezsgett a vig élettől és rendes találkozó helye volt szépeinknek, a jelenben, a mikor a pálya nagy költséggel kiépített, méltónak és indokoltnak találjuk az elnökség panasztát. Ajánljuk tehát a szép pályát a fiatalság figyelmébe. — Ugy halljuk, hogy a közeli napokban a fiatalság egy kedélyesnek ígérkező vacsorát óhajt kint rendezni, a melyre ugy a régi, mint az új tagok szívesen láttatnak.

Utépítés. A miskolczi Kereskedelmi és Iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a budapest—vác—kassai állami közut Rozsnyó városi átkelési szakaszának kiskő burkolattal való ellátásra pályázat hirdettetik. Az ajánlatok legkésőbb t. évi június hó 2-ig a rimaszombati államépítészeti hivatalhoz nyújtandók be.

Katonai pályázatok. A katonai akadémiákba és reáliskolákba, érteve ez alatt a közös hadseregbeli és honvéd iskolákat is, most hirdeti a pályázatokat a miniszterium. A pályázni óhajtokat ez uton figyelmeztetjük, hogy siessenek pályázati kérvényeiket beadni. A feltételeket megtekinthetik az alispáni-, a főszolgabírói- és polgármesteri hivataloknál.

A polgáristák éneke. Emlékezzünk meg róluk is, ezekről a buzgó, kellemes hangú leányokról. Ha mások néha szerepelnek „soron kívül”, hát rögtön jön a hírlapi elismerés. Pedig ezt ők is megérdemlik. Pl. Most két vasárnap egymásután énekeltek kétszólamú énekeket a kath. templomban. *Fekete Mihály* vezette őket. S mondhatjuk, hogy ez énekekben öröme telt nemcsak a szülőknek, hanem amint örömmel tapasztaljuk: az ájtatoskodó közönségnek is. Ez pedig szép és helyes dolog!

Fajdkakas dürgésen. *Coburg Lipót* kir. herceg április hó 26-án érkezett a Garamra, hol a pusztamezői vadászkastélyban szállt meg. A magas vendéget, ki siket fajdkakasra jött vadászni *Tomory Géza* jbeli főszolgabíró és a tisztikar fogadta. Hat napot töltött *Lipót* herceg a gyönyörű vidéken és ezen idő alatt dürgésen elejtett 8 drb. kakast, közöttük egy igen szép 6 kilós példányt. Május hó 1-én a herceg atyja *Fülöp* nevenapján Vereskőn időzött, hol misét hallgatott a tisztikarral együtt. F. hó 2-án utazott el Budapestre az agancs kiállításra. A vadászat eredményével igen meg volt elégedve. *Hámos Aladár* a híres jáger, az elmúlt hét folyamán, a pelsőczy nagy hegyen *Nyirfajd* dürgésen volt. Azonban, hogy a szerencsés mennyire kedvezett neki, erről még hírt nem kaptunk.

Adomány. *Tigermann Adolf* és neje házasságuk 25-ik évfordulója emlékére a rimaszombati izr. nőegyletnek 50 koronát adományozott. A nemes szívű adományért ezúton mond halás köszönetet az elnökség.

Nyilvános számadás és nyugtázás. A gömöri ref. egyházmegye közgyűlése alkalmával Tornalján rendezett multság úgy anyagilag, mint erkölcsileg elég jól sikerült. Lehetünk volna ugyan többen is, mert még parodont sem hallottam, de meg az uszályát sem taposták le senkinek, hanem a táncz jókedvvel folyt kiváló viradtig. Még nagyatyus is fordult vagy kettőt. Bevétel volt 186 kor., kiadás 76 kor., maradvány 110 kor. Ennek felét (55 kor.) a Kálvineumra, másik felét a Tanítói internátusra küldöttük. Belépő díjaikat beküldötték, illetőleg utólagosan befizették: *Samarjay János* 10 kor., *Dusza János* 10 kor., *Ablonczy Pál* 3 kor., *Simon Mihály*, *Facsinay István*, *Varga Boldizsár*, *Saliga József*, *Borza Pál*, *Csizy Pál*, *Konkoly József*, *Szállósi Bertalan* és *Czékus Miklós* 2—2 koronát. Feltűzettek: *Czinke István*, *Hagymásy Pál*, *Bogisics György* 1—1 kor., *Csizy Béla*, *Pozsga József* 2—2 koronát. Köszönettel közli Tornaljáról 1911. évi május 1. *Látkey György*.

Új marharakodó állomás. A földmívelésügyi miniszter a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg a Losoncvidéki helyi érdekű vasut vonalán fekvő Rimakokova vasuti állomást marharakodóul engedélyezte. — Szakértőül *Goldner Ferenc* nyustyai, akadémizáltása esetére helyettesül *Kertész Lajos* rimaszombati m. kir. állatorvosok nevezettek ki. A marharakodó állomás engedélyezésével a rimakokovaiaknak egy régi vágya teljesült.

Tűzvész. A ratkói járáshoz tartozó Poloszkó községben f. hó 5-én, a d. e. folyamán tűz ütött ki. *Madarassy Iván* főszolgabíró rögtön a helyszínén termett és a szükséges intézkedéseket megtette. Az alispánhoz küldött távirati jelentése szerint a község nagy veszélyben forgott.

Fürdő megnyitás. *Lévárt* fürdőt május 14-én nyitják meg a közönségnek és pedig ujonnan átalakítva. Modernül berendezett szobák és éttermek állanak jutányos áron a közönség rendelkezésére. A fürdő reumatikus bajokban kitűnő, de mint csendes üdülőhely is kellemes. A tornaljai vasuti állomáson minden vonatnál automobil várja az utasokat, a kik az állomásfőnöknél válthatnak jegyet. A fürdő postai czime: *Lévárt fürdő*, utolsó posta: *Harkács*, Gömörmegye.

Öngyilkossági kísérletek. *Labancz János* rimaróhi lakos április 29-én a jobb szeme alatt forgó pisztolylyal löbe lötte magát. Ugyancsak április hó 28-án *Lipták Imre* putnoki lakos öngyilkossági szándékból a szive tájékán lötte magát mellbe. Mindkettőnek sérülése súlyos természetű, de mivel még idejekorán a helybeli kórházba szállították, a gyors orvosi segély, melyben részesültek, talán meg fogja az életuntakat az életnek menteni.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon jó akaróink és ismerőseinknek, kik szeretett *Sándor* fiunk, illetve fivérem elhunytá alkalmával szivesek voltak a temetésen megjelenni, fájdalunkat szóval és levélileg tett részvénytávirataikkal enyhíteni, fogadják ez uton halás köszönetünket.

Rimaszombat, 1911. május hó 4-én.

Weisz Dávid és neje. Dr. Vas Emilné.

Szerkesztői üzenet.

R. A. Likér A széljegyzetek írója teljesen azonos lapunk álláspontjával, mely abban áll, hogy nem tesszük lapunkat egy író fölfogásának speciális hordozójává s nem zárkozunk el az általános világfölfogásban kialakult, jóhiszemű nézetek közlésétől. E részben mindig számoltunk azzal, hogy lesznek, akik pl. a széljegyzetek irányával egyeznek és akik ellenkeznek. S amint dicsekedés nélkül vettük tudomásul, hogy a széljegyzeteket egy amerikai lap is néha szóról-szóra átvette, ugy azzal is számot vetünk, ha akad, aki lapunk jóindulatu irányának föntartása, érvényesítése által sajátosan kialakult nézeteit megtámadva látja. Levelét tehát közreadjuk. De mindkétrészre kijelentjük, hogy olyan reflexióknak nem adhatunk állandóan helyet, melyek lapunk irányával következetesen ellenkeznek, vagy pedig a személyeskedés kiélesítésében eszesodnának ki.

K. Feled. A tennispálya már megnyitott és azt számolva látogatják. Közöttük az általa kért szék is.

Alólirott tisztelettel hozom a n. é. közönség tudomására, hogy **Rimaszombatban Rózsa-u. 18. sz.** házban **ÓCSKAVAS-KERESKEDÉST** nyitottam, és vásárlók bármily mennyiségben a legmagasabb napi ár mellett. 2—3 **WINTER FARKAS, ócskavas-kereskedő.**

Csetnekvölgyi Helyierdekű Vasut Részv.-Társ.

47/1911. szám.

MEGHÍVÓ

A csetnekvölgyi h. é. vasut r.-t.-nak

1911. évi május hó 21-én (vasárnap) délelőtt fél 11 órakor Budapestben. IV. Veres Pálné-u. 30. sz. a. (I. em.)

tartandó

RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és 1910. évi mérleg megállapítása.
2. Határozat a tiszta nyereség hovatordítása iránt.
3. Határozat az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása iránt.
4. Az igazgatóság esetleges kiegészítése.
5. A felügyelő-bizottság megválasztása egy évre és tiszteletdíjának megállapítása ugyanannyi időre.
6. Határozat a személyzeti nyugdíj- és segélyalap alapszabályainak módosítása tárgyában.

Budapest, 1911. évi május hó 3-án.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból:

A ki szavazati jogát gyakorolni kívánja, köteles részvényt a le nem járt szelvényekkel együtt *Budapestben*: a „Magyar Általános Hitelbank”-nál (V., Nádor-utca 12. sz.) vagy *M/m. Frankfurtban*: a „Dresdner Bank”-nál legkésőbb 8 nappal a közgyűlés megtartása előtt letenni.

Az államkincstár, Gömör és Kishontvármegye szavazati jogukat a részvények letétele nélkül gyakorolhatják.

Minden 10 részvény egy szavazatra jogosít.

KIADÓ.

A **Hunyady-utczában**, a legtorgalmasabb helyen: a tisztviselőtelep és a vármegyeház közelében

két szép, modern nagy szoba

együtt vagy külön-külön és azonnal bérbé kiadó. — Ezen helyiség irodának is nagyon alkalmas. — Felvilágosítás e lap kiadóhivatalában nyerhető.

3—4

MEGNYILT!

Alólirott tisztelettel hozza a n. é. hölgyközönség tudomására, hogy **Rimaszombat Rózsa-utca 20. szám** alatti házban teljes kényelemmel berendezett

DIVATSZALONT

nyitott. — Ajánlkozik mindentéle, legújabb divatszerinti finom

NŐI COSTÜMÖK,

valamint minden e szakba tartozó egyéb munkák kifogástalan és a legizlésteljesebb elkészítésére.

Pontos és szolid kiszolgálás!

Párisi divatlapok!

A nagyérdemű hölgyközönség szives pártfogását tisztelettel kéri

PÁDÁR ANTAL

női szabó.

1—*

Árlejtési hirdetmény.

A Gömör-Kishontvármegyei Magyar Köz-művelődési Egyesület Rimafürész községben óvodát óhajtván felállítani, e célra egy kész épület átalakítása van tervbe véve. Ez átalakításra, amely 6527 koronára van előirányozva, árlejtést hirdetünk. A pályázni kívánók ajánlataikat **foljó évi május hó 16-áig** a nyustyai körjegyzői hivatalba adhatják be, a hol a tervek és egyéb feltételek megtekinthetők.

2—2

Az elnökség.

ELADÓ

jól jövödelmező, élénk forgalmu **gőzmalom**, a Fülel—miskolezi vasutvonal mentén fekvő állomáshelyen, két kendertörővel, magtárral, kocsiszin és kényelmes nagy lakóházzal stb. — 1250 □-öl területű belsősséggel és gyümölcsöskerttel. — Vételár: 65000 kor., — a vételhez azonban csak 20000 kor. készpénz szükséges.

Ugyanott eladó egy teljesen új, kitűnő üzemi, a M. Á. V. gépgyárából való hat lóerejű gőzeséplőkészlet. — Felvilágosítás ad a tulajdonos jogi képviselője

Dr. Henney László ügyvéd

Rimaszombat.

3—3

Fürdő megnyitás!

A várgedei gyógyfürdőt

1911. évi május hó 14-én vasárnap

ezigányzene mellett ünnepélyesen megnyitom, egyben értesitem a n. é. közönséget, hogy **a fürdőt saját házi kezelés mellett**, a legjobb kiszolgálással a mai kor igényeinek teljesen ..... megfelelően vezetem. ....

Kiváló tisztelettel:

KOHN ALBERT

fakereskedő és fürdőtulajdonos. 1—*

Lakásváltoztatás!

Tisztelettel hozom Rimaszombat város és vidéke nagyérdemű hölgyközönségének szíves tudomására, hogy

női-kalap üzletemet

a Hollósy féle házból **május hó 1-én** a Kossuth Lajos-utca 1-ső szám alá: a **Kern Adolf-féle házba** helyezem át. Egyben kérem a mélyen tisztelt vevőközönséget, hogy szükségleteiknek beszerzése végett gazdagon berendezett üzletemet felkeresni szíveskedjék.

Gyászkalapok a legrövidebb idő alatt készíttetnek. Kiváló tisztelettel:

Özv. HRECSKA LÁSZLÓNÉ
női-kalap divatárusnő. 3—3

Hirdetmény.

143., 144., 142., 191—1911. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102., illetőleg az 1908. évi LXI. t. cz. 19. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Rimaszombati és a budapesti keresk. és váltó kir. törvényszéknek 1911. évi 2150., 25737., 26496., 2188. számú végzése következtében dr. Glüchthal Samu, dr. Csák Géza, dr. Mangold ügyvéd által képviselt Grüner A. Heinrich, Tannenbaum Bernát, Seiden M. Miksa és Birnbaum Jakab javára, Fried Ábrahám ellen: 240 K, 300 K, 228 K, 119 K 38 fill. s jár. erejéig 1911. évi márczius hóban foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1886 kor. 40 fillerre becsült következő ingóságok, u. m.: barchetek, kartonok, ruha-vásznak és szövetek, gyermek kelengyék, gyermek sapkák, férfi ingek, lábravalók, kendők, kalapok, sapkák, rövid árúk, seprők, meszlők, vegyes árúk és butorok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a Rimaszécsi kir. járásbíró-ság 1911. évi V. 119., 122., 124., 123. számú végzése folytán 240 K, 300 K, 228 K, 119 K 38 fill. tökekövetelés az ennek esedékessé vált kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 220 K 41 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Rimaszécsben alperesnél leendő megtartására **1911. évi május hó 8. napjának** délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik s ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjelöléssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1908. évi XLI. t. cz. 20 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszécs, 1911. évi ápril. 18-án.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Eladó cséplőgép.

Legjobb állapotban levő — minden részében kijavítva — 4 lőerejű cséplőgép locomobillal, szalmarázóval, fűrés, mázsáló, vizipuska és minden hozzávaló szerszámmal mérsékelt ár mellett eladó. — Ugyanott egy használt vasesztergapad szintén eladó. — Venni szándékozók értekezhetnek **Stolcz Sándor** tulajdonossal **Losonczy-utca 17. szám.** 2—3

Tanulóul

egy 13—14 éves fiú — ki magyarul helyesen írni és olvasni tud — **Id. Rábely Miklós** és **Fia könyvnyomdájában** felfogadtatik.

Helybeliek előnyben részesülnek.

EGRI BOROK.

:: Tisztán kezelt, kitűnő minőségű ::

ó és új egri borokat

:: a legolesőbb napi árért szállít ::

FARKAS FERENCZ, Eger Görög-u. 10.

Minták kívánatra ingyen.

Vendégfogadó- és korcsmabérlet.

A Coburg hercegi uradalom tulajdonát képező:
murányaljai vendégfogadó és korcsma :

a hozzátartozó mellékhelyiségekkel 1911. évi október hó 1-től három, esetleg hat évre bérbe adó. — Írásbeli ajánlatok **1911. évi május 31-ig** aláírt erdőigazgatóságnál nyújtandók be. — A részletes bérbeadási feltételek a hivatalos órák alatt aláírt erdőigazgatóság, valamint a murányaljai hercegi erdőhivatal irodájában megtudhatók. — Kelt Jolsván, 1911. évi április hó 24-én.

2—3 **Fülöp Szász-Coburg-Gothai Herceg**
Ő Fensége Erdőigazgatósága.

Árverési hirdetmény.

Felsővály község tulajdonát képező **korcsmaház** az 1912. évi január hó 1-től kezdődő hat egymásutáni évekre Felsővályban a bíró házában **folyó évi május 21-én** délután 2 órakor tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 600 kor., melyen alól a ház bérbe nem adatik.

Árverési feltételek a felsővályi körjegyzőnél és a bírónál megtudhatók.

Kelt Felsővály, 1911. május 3-án.

Id. Fölföldy Ottmár, körjegyző.

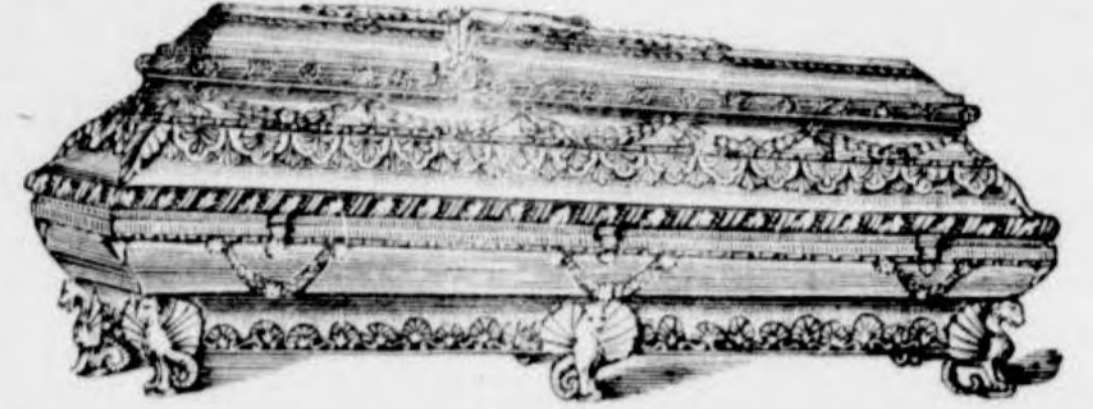
KERESEK

gyakorlott **ügyvédi irnokot**, aki a tót nyelvet is beszéli, szerényebb kezdő fizetéssel, azonnali belépésre.
Dr. Henyei László ügyvéd
Rimaszombat. 3—3

Értesítés.

Tisztelettel hozom tudomására Rimaszombat város és a vidék n. é. közönségének, hogy **45 év óta fennállott**

HOLLÓSY-féle temetkező-vállalatot

átvettem, azt ezentul a régi név igénybevételevel, **Deák Ferencz-utca 24. sz. alatt Zsuffa Kálmán-féle** ujonnan épült házban a **saját nevem alatt fogom tovább vezetni.** — Kérem eunélfogva mindazokat, kiknek kedves halottaik eltemetése osztályrészül jut, ezen szomorú kötelességek teljesítésével engem megbízni. Elvállalok mindenféle temetkezést és az ezzel járó összes teendőket.

Tartok raktáron mindenféle nagyságban és kivitelben **ércz- és fakoporsót, szemfedőt, sírkoszorút, koszorúszalagot, készítették gyászjelentéseket, ravatalozást** stb. mérsékelt áron a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig.

A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri 19—*

ZAWADZKY EDE

Rimaszombat, (Deák Ferencz-u. 24.)

Versenyárgyalási hirdetmény.

755/1911. sz. — A sajoszentkirályi körjegyzőség községei által **Sajoszentkirályon** már elfogadott terv szerint építendő **körjegyzői lakra** a folyó évi május hó 11-ének d. e. 10 órájára Sajoszentkirály község közházához versenyárgyalást hirdetek, a melyre a pályázni szándékozók ajánlataikat **május hó 10-éig** írásban a tornaljai főszolgabírói irodában avagy a helyszínen szóbelileg adhatják be.

A megállapított terv- és költségvetés a hivatalos órák alatt a tornaljai főszolgabírói irodában bármikor megtekinthetők.

Az ajánlattevők a költségvetésileg megállapított összeg 5%-át bánatpénzül letenni tartoznak.

Az ajánlatok fölött a körjegyzőség 4 községének bírása és a körjegyző fog nyomban határozni és az elfogadott ajánlattevővel az építési szerződés nyomban meg fog köttetni, ezen szerződés azonban csakis a törvényhatóság jóváhagyása után válik jogerőssé.

Tornalja, 1911. évi május hó 2-án.

Hevessy, főszolgabíró.

A Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank R.-t.

Üzletfeleinek. — T. közönségnek szíves tudomására hozza, miszerint a mai követelményeknek megfelelőleg **Rimaszombatban** felépített

gépgyárát és gépjavitó műhelyét üzembe hozta.

Gyárt és javít: motorokat, cséplőket, elevátorokat és mindenféle gazdasági és ipari gépeket, malomberendezéseket és vasszerkezeti munkákat. ::

Hengerrovátkálás gyorsan és pontosan eszközöltetik.

Autogén gyorsforrasztás tengely vagy bármilyen öntött vasalkatrészekre 24 órán belül eszközöltetik.

:: Állandó raktár mindenféle gazdasági gépekben ::

A géptulajdonosok felkéretnek, hogy javításra szoruló gépeket mielőbb szállítsák be, nehogy későbbi időszakban beállani szokott torlódás miatt, az késedelmesen eszközöltessék. 19—*

Megbízható ügynökök felvételnek.

Megbízható ügynökök felvételnek.

